

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ

XIII науково-практичної
інтернет-конференції

**«АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТА
ПРОБЛЕМАТИКА У ТЕХНОЛОГІЯХ
ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА»**

25 листопада 2022 року

м. Полтава

Матеріали XIII науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва» / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавський державний аграрний університет, 2022. 104 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавського державного аграрного університету та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науководослідних установ НААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, доцент;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО – професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 4, від 24 листопада 2022 року.

ЗМІСТ

Тоцький В. М., Заєць Т. О. Продуктивні показники сортів пшениці озимої різних селекційних центрів	5
Писаренко Н. В., Сидорчук В. І. Напрямки та перспективи використання нових сортів картоплі української селекції	8
Шакалій С. М., Баган А. В., Марініч Л. Г. Декоративні властивості дерев і кущів	10
Оборонова А.В. Лікарські властивості та метод вирощування женьшеню в Україні	12
Марініч Л.Г., Калашнік О.П., Скрипка Ю.О. Вплив елементів технології вирощування люцерни на формування кормової продуктивності	15
Марініч Л. Г., Ласкавий Д. Ю., Бабич Р. О. Роль бобових культур у підвищенні якості зелених кормів	17
Баган А.В., Юрченко С.О., Шакалій С.М., Марініч Л.Г. Значення троянди у декоративному садівництві	19
Вережак Д.В. Вплив зміни клімату на продуктивність пшениці озимої	22
Бараболя О.В. Зберігання зернових мас у сухому стані, основні вимоги	25
Бараболя О.В. Кравець І.А. Урожайність пшениці м'якої озимої залежно від попередників та строків сівби	27
Гангур В. В., Космінський О.О., Поляков І.А., Гурба В.С. Формування асиміляційної поверхні рослин соняшнику залежно від рівня удобрення	29
Гангур В. В., Кирлиця А. О., Баранник В. П. Вплив строків сівби напольову схожість насіння гібридів кукурудзи різних груп стиглості	32
Єремко Л.С., Марініч Л.Г. Вплив біологічних добрив та стимулятора росту рослин на урожайність сочевиці.	34
Єремко Л.С., Олянецький О.В. Вплив мінерального удобрення на урожайність нуту.	37
Єремко Л.С., Понятенко А.О. Вплив мінерального удобрення та біостимулятора росту рослин на формування продуктивності сої.	41
Ляшенко В. В., Карасенко В. М. Продуктивність пшениці ярої за різних рівнів удобрення	45
Філоненко С.В., Борисюк О.О., Лисак В.М. Вплив рістстимулюючих препаратів на маточні буряки цукрові	50
Філоненко С.В., Деркач А.М. Оптимізація мікроелементного живлення кукурудзи	53
Філоненко С.В., Серета О.О., Філоненко В.С. Вплив елементів агротехніки на екологізацію технології вирощування насіння буряки цукрових	57
Філоненко С.В., Заплава С.О., Райда В.В. Ефективність та доцільність позакореневого внесення мікроелементів на висадках	60

буряків цукрових	
Барат Ю. М., Коляка В. В. Продуктивність сортів картоплі залежно від удобрення	63
Лень О.І., Алейнікова Л.М., Гангур М.В. Структурні показники урожайності нуту залежно від технології вирощування в умовах лівобережного Лісостепу	66
Лень О.І., Снігир В.П., Ткаченко Т.М. Структурні показники урожайності пшениці озимої залежно від технології вирощування в умовах лівобережного Лісостепу	68
Лень О.І., Алейнікова Л.М., Гангур М.В. Вплив позакореневого підживлення рослин як фактор підвищення зернової продуктивності нуту	70
Баган А.В., Петренко П.В. Вплив регулятора росту вимпел 2 на продуктивність пшениці м'якої ярої	73
Тікан Ю. М. Вирощування соняшнику за органічної технології	75
Улізько В. М. Елементи живлення для росту й розвитку кукурудзи	78
Мяло О.В., Юрченко С.О. Вплив ранніх строків сівби на ріст і розвиток рослин кукурудзи	80
Міленко О. Г., Сідаш А. А., Крисюк А. О. Вплив інокуляції насіння на врожайність сої	82
Котелевський Є.Ю., Михайленко І.О., Тищенко В. М. Особливості прояву господарсько корисних ознак сортів та константних селекційних ліній пшениці озимої конкурсного сортовипробування селекції пдау	86
Олефір А. М. Урожайність гороху залежно від сорту та попередників	88
Самойленко С. О. Продуктивність коріандру посівного залежно від елементів технології вирощування	91
Плішко О. В. Еколого-біологічне обґрунтування застосування регуляторів росту рослин на картоплі	93
Костенко М. П. Польова схожість насіння і виживання рослин проса залежно від попередника та способу сівби в пожнивний та поукісний період	96
Гаркавенко С. А. Продуктивність сої залежно від бактеріальних препаратів для передпосівної обробки насіння	99
Кумпан Н. І. Вплив строків сівби на продуктивність ячменю ярого	101

3. Квітко Г. П. Вплив агротехнічних умов і технологічних прийомів на продуктивність люцерни посівної в Лісостепу. *Корми і кормовиробництво*. 1999. Вип.42. С. 63-72.

УДК 633.31:636.086

РОЛЬ БОБОВИХ КУЛЬТУР У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ЗЕЛЕНИХ КОРМІВ

Марініч Л. Г., к.с.-г. н., старший викладач кафедри рослинництва
liubov.marinich@pdaa.edu.ua

ORCID 0000-0002-0073-9433

Ласкавий Д. Ю., Бабич Р. О., здобувачі СВО Магістр за спеціальністю 201 – Агрономія

Полтавський державний аграрний університет

Важливе значення у збільшенні виробництва збалансованих кормів мають однорічні та багаторічні бобові культури. Вони дають високобілковий, багатий на вітаміни корм. Крім того, їх вирощування дозволяє знизити витрати на азотні добрива, покращити фізико-хімічні та біологічні властивості ґрунту, підвищити його родючість, запобігти засоленню зрошуваних земель.

Критерієм продуктивності тієї чи іншої кормової культури є вихід кормових одиниць із 1 га посіву. За цим показником провідне місце належить кукурудзі та кормовому буряку. Проте цінність кормів визначається як кількістю кормових одиниць, так і достатнім вмістом перетравного протеїну, мінеральних солей і вітамінів. Важливе значення у збільшенні виробництва збалансованих кормів мають однорічні та багаторічні бобові культури. Вони дають високобілковий, багатий на вітаміни корм [1].

З бобових однорічних трав найпоширеніші горошок посівний (ярий), горошок посівний (озимий), кормовий люпин, кормовий горох, однорічний буркун, серадела. Вони аналогічно багаторічним бобовим травам збагачують ґрунт на біологічний азот, що дозволяє зменшити застосування мінеральних добрив, поліпшити родючість ґрунту і фітосанітарний стан. Перетравність основних поживних речовин бобових однорічних трав становить 75-80 %. Наявність їх усуміші сприяє кращому засвоєнню кормів із підвищеним вмістом клітковини. Азот бобових частково засвоюється одноклітинними – грибами та інфузоріями у рубці жуйних, завдяки чому ці мікроорганізми інтенсивно використовують клітковину, роблячи її більш доступною для тваринного організму.

Однорічні бобові трави, залежно від виду мають різну поживність залежно від фази розвитку. Це зумовлено особливостями накопичення у них поживних речовин, вмістом клітковини. Так, горох кормовий, чина, люпин

добре перетравлюються і поїдаються тваринами в молочній і молочно-восковій фазах стиглості, буркун – на початку цвітіння, горошок посівний ярий та озимий – в період цвітіння — утворення бобів, однорічні конюшини – у фазах бутонізація – початок цвітіння. Вміст клітковини при цих строках збирання невисокий. На одну кормову одиницю припадає від 140-160 (чина, боби, горох, серадела, буркун однорічний) до 180-200 г перетравного протеїну (горошок посівний ярий та озимий, конюшини однорічні). Суха речовина цих трав містить 0,7-0,8 % кальцію, 0,6-0,7 фосфору, від 190-200 до 300 мг/кг свіжої маси каротину. Вміст перетравної енергії в 1 кг зеленої маси укісної стиглості і сухій речовині у них приблизно такий самий, як і в бобових багаторічних і злакових культурах – 2,6-3 до 4 у сирій і 9-12 до 14 МДж обмінної енергії (ОЕ) в сухій масі.

Однією з найбільш поширених однорічних бобових культур є горошок посівний ярий. Його вирощують у чистому вигляді та в сумішках на зелений корм. Значне поширення пояснюється високою кормовою цінністю культури, різноманітним використанням (на зелений корм, сіно, зерно, силос), малою вибагливістю до родючості ґрунтів та коротким вегетаційним періодом, що дає змогу вирощувати її в зайнятих парах. Так, 100 кг зеленої маси горошку містить 2,4 кг перетравного протеїну, що відповідає 16,3 кормовим одиницям, а 100 кг сіна – відповідно 2,2 кг і 46,5 кормових одиниць. Зерно горошку містить 26 %, а солома і полова – до 10 % білка. Крім того, у зеленій масі та сіні значний вміст каротину (провітаміну А). Зелена маса містить також багато лізину [3].

З багаторічних бобових трав найбільш поширена люцерна. З польових культур, що вирощуються на корм у світовому землеробстві вона вважається найдавнішою. За даними наукових досліджень у середньоазіатських республіках люцерну вирощують на корм худобі ще 3-5 тис. років тому.

Кормова маса люцерни багата на білок та вітаміни. У 100 кг зеленої маси міститься 17 кг кормових одиниць і 3,6 кг перетравного протеїну, в сіні відповідно 49 і 9,6, трав'яному борошні – 65 і 13,5, сінажі – 28 і 5,5 кг. На 1 кормову одиницю у цих кормах доводиться від 150 до 200 г перетравного протеїну при нормі 100 г, що містить усі важливі амінокислоти [2]. Азот люцерни, на відміну азоту мінеральних добрив не забруднює доквілля, легко засвоюється іншими рослинами. Наприклад, кожен гектар люцерни залишає у ґрунті після розорювання пласта до 350 кг/га азоту проти 90-100 кг у конюшини та 200-250 кг у еспарцету [1].

Висновок. Вирощування багаторічних та однорічних трав дозволяє знизити витрати на азотні добрива, покращити фізико-хімічні та біологічні властивості ґрунту, підвищити його родючість, запобігти засоленню зрошуваних земель.

Бібліографічний список

1. Квітко Г. П., Липкань М. В. Прогресивні екологічно безпечні технології вирощування люцерни на кормові цілі. *Корми і кормовиробництво*. 2001. Вип. 47. С. 145-147.
2. Квітко Г. П., Гетман Н. Я. Ефективність вирощування багатокомпонентних сумішок однорічних культур в системі зеленого конвеєра центрального Лісостепу. *Корми і кормовиробництво*. 2001. Вип 47. С. 155-157.
3. Кохан А. В., Марініч Л. Г., Барилко М. Г. та ін. Селекція та насінництво однорічних і багаторічних кормових трав: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Полтава: Астроя, 2018. 196 с.

УДК 582.734: 635.9

ЗНАЧЕННЯ ТРОЯНДИ У ДЕКОРАТИВНОМУ САДІВНИЦТВІ

Баган А. В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики

e-mail: allabagan@ukr.net

Юрченко С. О., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики

Шакалій С. М., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва

Марініч Л. Г., кандидат с.-г. наук, ст. викладач кафедри рослинництва

Полтавський державний аграрний університет

Досліджено значення та походження троянди. Розглянуто сортимент та напрями вирощування різних груп і сортів даної культури у декоративному садівництві.

Важливим елементом зеленого будівництва є декоративне квітникарство. Квітами прикрашають парки, сквери, балкони будинків, квітники шкіл, лікарень та ін. Серед великого розмаїття квітів найбільшою увагою користуються троянди. Жодна із декоративних культур за своїми різноманітністю, забарвленням квітів, їх ароматом та тривалим періодом цвітіння не може порівнятися з трояндами. Тому вони займають одне з найважливіших місць у декоративному садівництві [1].

Троянда завжди мала важливе економічне і соціальне значення, а також різноманітні напрями використання у виробництві: декоративне садівництво, промислове квітникарство, ефіроолійна промисловість, виробництво вітамінів. Крім того, дана культура давно зацікавила і дослідників.

На сьогоднішній день сортимент декоративних троянд налічує понад 3000 сортів. Рід *Rosa L.* має широкий ареал поширення – Європа, Азія, Північна Америка, Північна Африка та ін. Інтродукція троянди тривала досить довго. В Україні вона розпочалася ще за існування ботанічних садів в Україні. Культивування видів і сортів троянди дає змогу не лише зберігати і